

že A. byl veřejným činitelem po rozumu § 2 (6) zákona č. 178/1924 Sb. z. a n., přes to, že nebyl vzat do slibu. Aby ustanovení ohledače masa bylo v obci veřejně vyhlášeno, předepsáno není.

Čís. 6015.

Výkon zástavního práva sám o sobě není chráněn ustanovením § 197 tr. zák.

Zmaření uspokojení pohledávky věřitelovy odstraněním zástavy lze podřaditi pod ustanovení § 197 tr. zák., jen jsou-li splněny všechny náležitosti § 197 tr. zák., tedy zejména i úmysl poškoditi věřitele na majetku.

O takovém úmyslu možno mluvit, směřoval-li úmysl dlužníkův k tomu, aby bylo uspokojení věřitelovo naprosto zmařeno a aby pohledávka věřitelova nebyla uspokojena vůbec.

Jinak znamená odstranění věci dané v zástavu jen zmaření uspokojení z určitého předmětu, nebo určitým způsobem, po případě ukazuje k úmyslu k tomu směřujícímu, tedy k výsledku a úmyslu předpokládanému § 1 zákona o maření exekuce.

(Rozh. ze dne 25. října 1937, Zm I 432/37.)

Obžalovaný dal v únoru 1936 svoje auto, které bylo v úschově u firmy M. (majitel O.), do zástavy firmě N. k zajištění její pohledávky v částce 1.568 Kč 45 h. Mezi obžalovaným a firmou N. bylo ujednáno, že firma M. auto prodá a výtěžek odvede právnímu zástupci firmy N. O tomto ujednání byla firma M. písemně zpravena 15. února 1936. V květnu 1936 převzal firmu M. po dosavadním jejím majiteli O., jenž u ní zůstal nadále jen jako zaměstnanec, nový majitel P. V září 1936 dostavil se obžalovaný k P. a žádal ho v přítomnosti O., aby mu auto vydal; při tom prohlásil, že na autu nevázne žádné zástavní právo. Když byl zaplatil poplatek za uskladnění auta, bylo mu vydáno. Obžalovaný potom prodal ono auto jiné osobě, aniž zaplatil pohledávku firmy N. Soud první stolice uznal obžalovaného vinným přestupkem podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., který spáchal tím, že lstivým předstíráním a jednáním uvedl O. nebo P. v omyl, resp. využil jejich nevědomosti a vylákal na nich vydání auta, čímž firma N. měla utrpěti na svém jmění a na zástavním právu škodu 2.000 Kč nepřevyšující a v částce 1.568 Kč 45 h škodu skutečně utrpěla.

Nejvyšší soud vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného, zrušil rozsudek v odpor vzatý jako zmatečný a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnosti uplatňující důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. nelze odepřiti úspěch.

Stížnost uplatňuje především, že rozsudek mylně předpokládá, že firma N. nabyla k nákladnímu autu obžalovaného zástavního práva, že

však ve skutečnosti zástavní právo nevzniklo pro nedostatek odevzdání řečené věci do zástavy, a že proto — nebylo-li tu platného zástavního práva — obžalovaný netvrdil nepravdu, prohlásil-li, jak rozsudek zjišťuje, že na voze nevázne žádné zástavní právo, takže nemůže býti řeči o lstivém předstírání nebo jednání.

Je pravda, že k nabytí zástavního práva nestačí podle ustanovení § 451 obč. zák. pouhý titul, pouhá smlouva o zřízení zástavy, z níž vzniká pouze nárok na zřízení zástavy, nýbrž že se vyžaduje také modus (realisace titulu!), t. j. u věcí movitých odevzdání, zpravidla hmotné (§ 451 obč. zák.), za předpokladů § 452 obč. zák. i odevzdání znamenými tam uvedenými. Rozsudek sice uvádí, že obžalovaný dal auto do zástavy, z jeho kusých skutkových zjištění není však bezpečně patrné, byl-li zde také platný modus, takže zjištění ta neskýtají dostatečný podklad pro úsudek právní povahy, že zástavní právo vzniklo a tudíž trvalo v době činu.

Než s hlediska trestněprávní skutkové podstaty, o niž jde, není rozhodno, jaký byl civilněprávní stav, a zda tudíž vzniklo platné zástavní právo. Je zjištěno a stížností nepopřeno, že v únoru 1936 došlo mezi obžalovaným a zástupci firmy N. k ujednání, jehož obsahem bylo, že obžalovaný dává své auto, které bylo v té době v úschově u firmy M., do zástavy firmě prv uvedené a že toto auto bude prodáno a výtěžek bude odveden této firmě.

Obžalovaný uvědomil na základě tohoto ujednání dopisem z 15. února 1936, jehož se rozsudek dovolává, firmu »M.«, že auto zastavil, a dal jí příkaz, aby vešla ve spojení s firmou N. a aby, vyžádajíc si předchozí souhlas zástupců této firmy co do prodejní ceny vozu, odvedla výtěžek příštího prodeje po srážce vlastního nároku právnímu zástupci firmy N. Ujistil-li stěžovatel, jak rozsudek zjišťuje, aniž stížnost odporovala tomuto zjištění, majitele firmy M., žádaje vydání auta, že na voze nevázne žádné zástavní právo, tvrdil tím, že nemá žádný závazek týkající se auta toho, ať už věcný či osobní, že auto je volné k vydání a že tudíž netrvá již nahoře řečený jeho závazek vyplývající z ujednání z února 1936, o kterém zpravil, jak bylo zmíněno, majitele firmy M. Poněvadž ujednání mezi stěžovatelem a firmou N. nebylo změněno nebo dokonce zrušeno, tvrdil stěžovatel nepravdu, resp. zamlčel skutečný stav. V tomto jeho počínání dlužno spatřovati lstivé předstírání ve smyslu § 197 tr. z. Prohlášení stěžovatelovo vůči uschovateli auta, o kterémžto prohlášení stížnost sama netvrdí, že si obžalovaný nebyl vědom jeho lstivosti, bylo způsobilé uvést majitele firmy M. v omyl a pohnouti ho k vydání vozu. Ke lstivému předstírání není třeba zvláštní úskočnosti se strany pachatelovy, ani nějaké vyšší míry opatrnosti na straně oklamaneho. Nesejde proto na tom, že měl O. možnost informovati se o stavu věci u firmy N.

Právem však uplatňuje stížnost nedostatek zjištění a odůvodnění subjektivní stránky činu. Ke skutkové podstatě podvodu se vyžaduje vedle úmyslu oklamati, další úmysl způsobiti prostřednictvím omylu

někomu škodu. Rozsudek uvádí pouze ve výroku, že vzbuzeným omylem měla firma N. utrpěti na svém majetku a na svém právu zástavním škodu 1.568 Kč 45 h, v důvodech se však nezmiňuje, v jakém úmyslu obžalovaný jednal vůbec a směřoval-li jeho úmysl k poškození někomu a byl-li zde tento úmysl — jak jej vyžaduje skutková podstata podvodu — již v době lstivého předstírání. Zda pojal obžalovaný snad poškozovací úmysl již v době uvádění v omyl, bylo třeba tím spíše zjistiti a odůvodniti, ježto samým vydáním auta nebyla firma N. ještě poškozena, nýbrž teprve prodejem vozu, pokud jí ovšem obžalovaný neodvedl výtěžek prodeje, což patrně rozsudek předpokládá.

Nalézací soud ovšem uvádí ve výroku, že firmě N. vznikla (obžalovaným zamýšlená) škoda na jmění a na zástavním právu. Než výkon zástavního práva sám o sobě není chráněn ustanovením § 197 tr. z. Právo to obsahuje v sobě — pokud strany neujednaly něco jiného — detenci zastavené věci (§ 459 obč. zák.) a v případě dospělosti pohledávky právo žádati prodej zástavy cestou soudní (§ 461 obč. zák.). Zmaření uspokojení pohledávky (odstraněním zástavy) lze podřaditi pod ustanovení § 197 tr. z. právě jen, jsou-li splněny všechny náležitosti § 197 tr. z., tudíž zejména úmysl poškoditi na majetku. Škodou na majetku podle tohoto ustanovení je rozuměti zmenšení jmění, t. j. celkové (hospodářské) hodnoty statků určité osoby. K tomuto výsledku musí směřovati zlý úmysl při § 197 tr. z. Věc zastavená není součástí majetku věřitelova — stejně jako věc soudně zabavená — nýbrž pohledávka, která je zajištěna zástavou. O zmenšení majetku ve smyslu právě uvedeném lze mluvit, jen když pohledávka sama pozbyla ceny, t. j. stala se nedobytnou. Jinak znamená odstranění věci dané v zástavu jen zmaření uspokojení z určitého předmětu, po př. určitým způsobem, resp. poukazuje k úmyslu k tomu směřujícímu, tedy k výsledku a úmyslu předpokládanému § 1 zák. o maření exekuce, kteréžto ustanovení nevyžaduje vedení exekuce, nýbrž stačí, že exekuce hrozi, čemuž je tak zpravidla, nabídne-li dlužník věřiteli sám zástavu určitého předmětu k zajištění (uspokojení) jeho pohledávky. O poškozovacím úmyslu podle § 197 tr. z. lze proto mluvit, směřuje-li úmysl dlužníkův k tomu, aby uspokojení věřitele bylo naprosto zmařeno a aby pohledávka věřitelova nebyla uspokojena vůbec (Sb. n. s. č. 2095). Rozsudek nezjistil skutečnosti, ze kterých by bylo lze souditi na zlý úmysl obžalovaného takto vytčený a jsoucí tu již v době předstírání, ke kterémužto úmyslu mohla by poukazovati zvláště okolnost, že obžalovaný vylákal a prodal vůz, ačkoli věděl, že nemá jiného majetku věřiteli dosažitelného. Uznal-li soud obžalovaného přes to vinným přestupkem podvodu, trpí rozsudek jeho zmatkem podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. uplatněným stížností.

Čís. 6016.

»Převedením věci na sebe« ve smyslu § 185 tr. zák. dlužno rozuměti každou činnost pachatelovu, kterou se ukradená nebo zpronevěřená věc